

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Ufunuo 1:1-8

Ufunuo ni barua kwa waumini katika makanisa saba huko Asia Ndogo. Barua hiyo imejaa unabii. Inajulikana kama maandishi ya kiapokaliptiko.

Yohana alianza barua kwa kumsifu Mungu Baba. Pia alimsifu Yesu Kristo Masiha. Yesu ana mamlaka juu ya watawala wote duniani.

Yohana aliwakumbusha waumini mambo mengi ambayo yalikuwa ya kweli kuhusu wao. Walitumikia Mfalme ambaye ana utukufu na nguvu zote. Waumini walipendwa na Yesu. Walikuwa sehemu ya ufalme wa Mungu na sehemu ya familia ya Mungu. Kwa sababu ya hili walikuwa wa kifalme na walikuwa makuhani.

Hii ilikuwa kama vile Mungu alivyowaita watu wake kutoka taifa la Israeli. Zamani Mungu aliwaita ufalme wa makuhani.

Yohana alitumia maneno kutoka kwa manabii katika Agano la Kale. Aliyatumia kuzungumzia kurudi kwa Yesu siku zijazo. Yesu alijieleza kama Alfa na Omega. Aliahidi kurudi duniani.

Ufunuo 1:9-20

Wote Yohana na waumini aliowaandikia walikuwa wakiteseka. Walikuwa wakitendewa vibaya kwa kumfuata Yesu kama Bwana.

Maono ya kwanza ambayo Yohana aliandika yalitokea Patmo siku ya Bwana. Maono yalikuwa ya Yesu baada ya kufufuka kutoka kwa wafu.

Yesu alionekana kwa Yohana kama mwana wa mwanadamu na Mungu wa Milele. Nabii Danieli alikuwa amezungumzia kuhusu wao katika maono yaliyoandikwa katika Danieli 7:9-22.

Maneno ambayo Yesu alisema yalionekana kwa Yohana kama upanga. Katika kitabu cha Isaya maneno ya mtumishi wa Mungu pia yalikuwa kama upanga (Isaya 49:2).

Maono ya Yesu yalikuwa yenye nguvu sana kiasi kwamba Yohana alihisi kana kwamba amekufa. Lakini Yesu alimfariji Yohana. Alitaka Yohana ashiriki ujumbe wake na makanisa. Mishumaa saba ilikuwa ishara ya makanisa.

Ufunuo 2:1-17

Yohana aliandika ujumbe wa Yesu kama barua kwa makanisa.

Kwenye barua kwa kanisa la Efeso, Yesu alitambua kwamba waumini walikuwa wanateseka. Walikuwa wanabaki waaminifu kwa Yesu. Hata hivyo, alitaka wapendane naye na wao kwa wao kwa undani zaidi. Upendo wao unapaswa kuwa na nguvu kama ulivyokuwa walipoanza kumwamini Yesu.

Yesu aliifariji kanisa huko Smirna. Walikuwa wanakwenda kukabili nyakati ngumu katika siku zijazo. Baadhi ya waumini hao wanguuwa kwa kumfuata Yesu. Lakini Yesu aliahidi kuwapa uzima ambao kifo cha pili hakiwezi kuharibu.

Baadhi katika kanisa la Pergamo hawakuwa wakibaki waaminifu kwa Yesu. Walikuwa wakifuata mafundisho kuhusu Yesu ambayo hayakuwa ya kweli. Baadhi ya mafundisho haya yalikuwa kama yale ambayo nabii Balaamu alifundisha zamani. Mafundisho mengine yalitoka kwa Wanikolai. Haijulikani hasa Wanikolai walikuwa nani. Lakini mafundisho yao yalipingana na mafundisho na njia ya kuishi ya Yesu. Yesu aliwasihia waumini wa Pergamum kuacha dhambi.

Ufunuo 2:18-3:6

Barua ya Yesu kwa kanisa la Thiatira inaonyesha jinsi anavyowajua vyema wafuasi wake. Anajua jinsi wanavyofanya kazi kwa bidii na jinsi wanavyompenda kwa dhati.

Pia anajua njia zote ambazo hawamwaminifu kwake. Waumini wengine huko Thiatira walikuwa wakifanya dhambi za ngono na dhambi zinazohusiana na chakula. Hii ilionyesha kwamba hawakuwa wakimtii Yesu kama Bwana. Badala yake walikuwa wakimfuata nabii wa uongo ambaye Yesu alimwita Yezebeli.

Waumini wengi kanisani huko Sardi walikuwa na imani iliyokufa. Yakobo alikuwa amezungumzia imani iliyokufa katika Yakobo 2:14-26. Yesu alitaka waamke na kumtii Mungu.

Waumini wengine huko Sardi walikuwa wakimtii Yesu kwa uaminifu. Yesu alizungumza kuhusu hili kama kuwa amevaa mavazi meupe.

Ufunuo 3:7-22

Kanisa huko Filadelfia lilikuwa na fursa ya kushiriki habari njema na wengine. Hivi ndivyo Yesu alivyomaanisha kuhusu mlango aliowafungulia.

Kwenye 1 Wakorintho 16:9 na 2 Wakorintho 2:12, Paulo pia aliandika kuhusu milango kama hiyo kufunguliwa. Waumini wa Filadelfia hawakuwa na nguvu za kutosha wao wenyewe. Yesu angewapa nguvu za kufanya kile alichotaka wafanye. Angewafanya wawe imara kama nguzo katika hekalu la Mungu.

Wayahudi ambao hawakumfuata Yesu waliwapinga. Yesu aliahidi kwamba hata Wayahudi hao siku moja watatambua kwamba Yesu anawapenda wafuasi wake.

Waumini wa Laodikia walikuwa wamejivuna. Hawakutambua tena jinsi walivyomhitaji Yesu. Yesu aliwarekebisha kwa sababu aliwapenda. Alikuwa kama bwana anayerejea nyumbani katika hadithi aliyosimulia katika Luka 12:35-38. Alitaka waumini wa Laodikia wawe tayari kumpokea atakaporudi. Aliahidi kushiriki chakula na wale waliompokea. Hii ilionyesha jinsi Yesu alivyowapenda sana na alivyotaka waunganishwe naye.

Ufunuo 4:1-11

Maono ya pili ambayo Yohana aliandika yalitokea mbinguni. Maono yalikuwa ya eneo mbinguni ambapo kiti cha enzi cha Mungu kiko. Kila kitu ambacho Yohana alirekodi hadi Ufunuo sura ya 17 kilitokea katika maono haya.

Kile ambacho Yohana aliona kwanza kilifanana na kile ambacho manabii wengine walikuwa wameona katika maono yao ya kiti cha enzi cha Mungu. Maono hayo yameandikwa katika 1 Wafalme 22:19, Isaya sura ya 6, Ezekieli 1:26-28, na Danieli 7:9-10. Vitu ambavyo Yohana aliona vilikuwa ishara za nguvu kamili na utukufu wa Mungu.

Upinde wa mvua ulionyesha utukufu na adhama ya Mungu. Katika Biblia upinde wa mvua ni ishara ya huruma ya Mungu.

Yohana alisikia na kuona wazee 24 na viumbe hai wanne wakimwabudu Mungu. Pamoja wanatoa picha ya Mungu akiheshimiwa milele na viumbe vyote.

Ufunuo 5:1-14

Kile kilichoandikwa kwenye gombo kilikuwa maneno ya Mungu kuhusu kile kitakachotokea. Yalikuwa kuhusu mpango wake kwa ajili ya mbingu na dunia. Yule aliyefungua gombo angeweka mpango wa Mungu katika utekelezaji. Hakuna mtu angeweza kufanya hivi isipokuwa Yesu.

Yesu alielezewa kama Shina la Daudi. Hii ilikuwa njia ya kuzungumzia Yesu kuwa Masiha kutoka kwenye ukoo wa Daudi. Alielezewa kama Simba wa Yuda. Hii ilikuwa njia ya kuzungumzia Yesu kuwa kutoka kwenye ukoo wa Yuda. Iliamaanisha kwamba alikuwa mfalme ambaye Mungu alikuwa ameahidi kumtuma. Pia ilielezea nguvu na uwezo wa Yesu.

Yesu pia ni Mwanakondoo wa Mungu. Jina hili linaeleza jinsi Yesu anavyoshinda ushindi wake kupitia kuwa dhaifu na mnyenyekevu. Anashinda kupitia nguvu ya upendo inayotoa sadaka ya kila kitu kwa ajili ya wengine. Mwanakondoo alionekana kana kwamba alikuwa amewekwa kifo. Hii ni kwa sababu Yesu alikuwa amekufa msalabani lakini alikuwa amefufuliwa kutoka kwa wafu.

Wazee na viumbe hai walimsifu kwa sababu alistahili kufungua gombo. Yesu alistahili kwa sababu ya kile alichokifanya. Aliwaokoa watu kutoka katika nguvu za dhambi, kifo, na uovu, na kuwafanya kuwa watu wa Mungu. Watu kutoka kila kabila, taifa, na lugha wanaamini ndani yake, na anawafanya kuwa wamoja katika familia ya kifalme ya Mungu. Kwa sababu ya hayo, Mwana-Kondoo anastahili heshima.

Malaika waliimba kuhusu hili. Viumbe vyote vilimwabudu Mwanakondoo na Mungu. Katika Wafilipi 2:10 mtume Paulo aliandika kuhusu hili kutokea.

Ufunuo 6:1-8

Mihuri saba iliyafunga gombo. Ilibidi ifunguliwe ili kuonyesha mpango wa Mungu kwa mbingu na dunia.

Hii ilikuwa seti ya kwanza ya mambo saba yaliyoandaa dunia kwa mpango wa Mungu. Kile ambacho Yohana aliona katika maono mbinguni kilipelekea mambo yaliyotokea duniani.

Wakati Mwanakondoo alipozivunja lakiri nne za kwanza, Yohana aliona farasi na wapanda farasi wao. Hizi zilikuwa ishara za mambo maovu yanayotokea na ambayo wanadamu wanafanyiana.

Binadamu hutafuta kushinda wengine kama mpanda farasi mweupe. Kama mpanda farasi mwekundu, wanaharibu amani. Kama mpanda farasi mweusi, wanashughulikia pesa kwa njia isiyo ya haki. Kama mpanda farasi wa kijivu, wanaharibu na kuua wenzao.

Mwanakondoo hakusababisha matatizo haya duniani. Mihuri iliyofunguliwa ilifichua au kuonyesha jinsi mambo maovu yalivyokuwa tayari duniani. Hata hivyo, Mwanakondoo na viumbe wanne wenye uhai walifanya hali hiyo kuwa wazi. Mungu ana mamlaka juu ya dunia bila kujali jinsi ilivyo ovu.

Ufunuo 6:9-17

Wakati muhuri wa tano ulipofunguliwa, Yohana aliona roho ambazo zilikuwa zikiomba Mungu kwa haki. Roho ni sehemu ya kiroho ya mwanadamu. Hawa walikuwa watu ambao waliuawa kwa kumfuata Yesu. Walikuwa wakisubiri chini ya madhabahu ya dhahabu. Walikuwa wakisubiri Mungu kuleta hukumu dhidi ya watu waliowaua.

Wakati muhuri wa sita ulipofunguliwa, matukio yalitokea duniani yaliyowatisha watu. Matukio ambayo Yohana alielezea yalikuwa ishara za kawaida katika maandiko ya kiapokaliptiko. Zilikuwa ishara za matukio muhimu yaliyosababisha mabadiliko makubwa katika maisha ya watu. Kila mtu duniani aliogopa na kujaribu kujificha. Walitambua kwamba hasira ya Mungu hasira ya Mungu si kama hasira ya wanadamu. Hasira ya Mwanakondoo inawaelekea wale wote wanaompinga Mungu, lakini haiwadhuru watu wanaomtumaini.

Ufunuo 7:1-17

Kabla ya Mwanakondoo kufungua muhuri wa saba kwenye gombo, Yohana aliona muhuri tofauti. Ulikuwa ni muhuri rasmi wa Mungu. Chochote kilichotiwa alama na muhuri huu kilikuwa cha Mungu.

Kwa masikio yake Yohana alisikia idadi ya watu ambao malaika walikuwa wamewakatia mhuri ya Mungu. Ilikuwa 144,000 na watu hao walitoka katika makabila 12 ya Israeli.

Kisha kwa macho yake Yohana aliona umati mkubwa wa watu wa Mungu. Walikuwa kutoka nyakati zote na sehemu zote na walikuwa wengi mno kuhesabu. Damu ya Mwanakondoo ilikuwa muhuri wa Mungu ambao walikuwa wamewekewa alama. Hii ilimaanisha kwamba watu hawa

waliamini habari njema kuhusu dhabihu ya Yesu msalabani. Kuwa na alama hii kulimaanisha kwamba Mungu angewaleta salama kupitia mateso.

Mzee alikuwa akizungumza kuhusu mateso yatakayokuja siku ya hukumu. Malaika wanne wanaoshikilia upepo walikuwa picha ya hukumu hiyo. Kutiwa muhuri kama watu wa Mungu haimaanishi kwamba waumini hawatateseka. Haimaanishi kwamba hawatauawa kwa kumfuata Yesu. Lakini inamaanisha kwamba Mwanakondoo atawaongoza kama mchungaji wao. Inamaanisha kwamba Mungu atawafariji na kuwapa kila kitu wanachohitaji. Inamaanisha kwamba watakuwa sehemu ya umati unaoabudu Mungu milele.

Yohana aliona watu wa Mungu wakiwa wamesimama karibu na Mwanakondoo na karibu na kiti cha enzi cha Mungu. Pamoja na malaika, wazee na viumbe hai, walikuwa wakimsifu Mungu. Hii ilikuwa picha ya kile kitakachotokea baada ya Mungu kuhukumu mambo yote. Ilikuwa picha ya mbingu na dunia baada ya Mungu kufanya mambo yote kuwa mapya. Ilikuwa picha ya uumbaji mpya. Maono haya yangeleta tumaini na nguvu kwa makanisa ambayo Yohana alikuwa akiandikia.

Ufunuo 8:1-5

Wakati muhuri wa saba ulipofunguliwa, kulikuwa na wakati wa kimya katika maono ya Yohana. Wakati wa utulivu huu, maombi ya watu wa Mungu yalisikika mbinguni.

Maombi yalionekana kwa Yohana kama sadaka iliyotolewa na ubani na malaika. Jibu la maombi lilionekana kama moto kutoka kwenye madhabahu ya dhahabu. Malaika alitupa moto duniani.

Uvumbi na moto vilikuwa ishara ya jinsi maombi yalivyo na nguvu na umuhimu. Katika Yakobo 5:16, Yakobo aliandika kuhusu nguvu za maombi ya waumini. Uvumba na moto pia vilikuwa ishara ya jinsi Mungu anavyojibu maombi ya watu wake. Maombi yao ni sehemu ya jinsi mipango ya Mungu kwa ulimwengu inavyoendelea mbele.

Wakati muhuri wa saba ulipofunguliwa, kundi la malaika walipokea tarumbeta saba. Maono ya Yohana yalitokana na makundi ya saba.

Ufunuo 8:6-13

Yohana alirekodi tarumbeta nne za kwanza zikilia moja baada ya nyingine.

Mambo yaliyotokea wakati tarumbeta zilipopigwa yalikuwa kama mapigo huko Misri.

Hata hivyo, hukumu ambayo Yohana aliona baada ya kila tarumbeta ilifika mbali zaidi ya nchi moja tu.

Yohana aliona kwamba theluthi moja ya vitu tofauti duniani viliharibiwa.

Nambari hizi zilikuwa ishara. Zilimaanisha kuwa matatizo makubwa yalikuja na sehemu kubwa ya uumbaji wa Mungu iliharibiwa.

Ufunuo 9:1–12

Baada ya tarumbeta ya tano kupulizwa, shimo lililoitwa Abyss lilifunguliwa.

Viumbe kama nzige walitoka kwenye Shimo na kuwaumiza watu. Wanyama hao walimtii malaika aliyeitwa Mwangamizi.

Yohana hakuwa akizungumzia shimo halisi lililo ndani ya ardhi. Hakuwa akizungumzia nzige halisi waliokuwa wakionekana kama wanyama wa kutisha. Wanyama wa kutisha na shimo la kina lilikuwa ishara kuhusu uovu na viumbe wa kiroho waovu.

Walionyesha mambo mabaya ambayo uovu ungefanya wakati Mungu aliruhusu. Katika maono ya Yohana yaliyoandikwa katika Ufunuo, Mungu hokusababisha madhara. Aliruhusu uovu kufanya kile ilichotaka kufanya.

Maono ya Yohana yalionyesha kile kitakachotokea wakati Mungu hatakapoizua uovu.

Ufunuo 9:13–21

Baada ya tarumbeta ya sita kupulizwa, jeshi kubwa liliwashambulia watu. Viumbe kama farasi walipiga watu mmoja kati ya watatu. Wanyama hao na wapanda farasi wao walitoka ng'ambo ya mto Eufrati.

Yohana hakuwa akizungumza juu ya farasi halisi na wapanda farasi kushambulia katika eneo hilo la dunia. Jeshi la wanyama wa kutisha na wapanda farasi walikuwa picha za vitu ambavyo mataifa huogopa. Wanaogopa kushambuliwa na maadui wenye nguvu kutoka nchi nyingine. Pia walikuwa picha za uovu na viumbe wa kiroho waovu. Hizi zilikuwa ishara zaidi za kile kinachotokea wakati Mungu hapingi uovu.

Kisha Yohana alieleza kile ambacho mapigo yalikuwa na lengo la kutimiza. Mapigo yalikuwa maonyo ya kuvuta hisia za watu ili waache kutenda dhambi. Watu waliabudu mashetani na sanamu

badala ya Mungu wa kweli. Walifanya mambo ya dhambi dhidi ya watu wengine. Mungu anataka watu waache dhambi zao na kumfuata Yesu. Lakini katika maono ya Yohana watu hawakutubu hata baada ya mapigo mabaya.

Ufunuo 10:1–11

Yohana hakuwa na jukumu la kushiriki na wengine kila kitu alichona katika maono ambayo Mungu alimpa. Hivyo ndivyo ilivyokuwa na kile alichosikia wakati radi saba zilipoongea.

Hata hivyo, Mungu alitaka Yohana ashiriki kile kilichoandikwa kwenye gombo dogo. Huu ulikuwa ujumbe ambao mmoja wa malaika wa Mungu alimpa Yohana. Katika maono, Yohana alikula gombo hilo. Hii ilikuwa kama wakati nabii Ezekieli alikula gombo miaka mingi iliyopita (Ezekieli 3:1–4).

Gombo ambalo Yohana alikula lilionja tamu lakini kisha likaumiza tumbo lake. Hii ilikuwa picha ya jinsi Yohana alivyohitaji kuwa na maneno ya Mungu ndani yake. Kisha angeweza kuyashiriki na wengine. Yohana alishiriki maneno hayo katika sehemu iliyobaki ya kitabu cha Ufunuo.

Sehemu tamu ya ujumbe ilikuwa kwamba Mungu alikuwa anaenda kuwaokoa watu wake. Sehemu chungu ilikuwa kwamba watu wengi wangepoteza wokovu wa Mungu na wangepotezwa.

Ufunuo 11:1–14

Kwenye maono, Yohana alishiriki ujumbe wa Mungu kupitia kitendo cha unabii. Aliupima hekalu na madhabahu. Hii ilikuwa kama ilivyotokea katika maono ya Ezekieli yaliyoandikwa katika Ezekieli sura ya 40. Pia ni kama ilivyotokea katika maono ya Zekaria yaliyoandikwa katika Zekaria 2:1–2.

Kisha Yohana alisimulia hadithi kama mithali ambazo Yesu mara nyingi alisimulia. Yohana aliisimulia kuonyesha kile ambacho Mungu angefanya siku zijazo. Watu wawili walikuwa mashahidi wa Mungu katika mji ambapo mambo mengi maovu yalitokea. Kama Mose, mashahidi walikuwa na nguvu ya kutuma mapigo. Kama Eliya, walikuwa na nguvu ya kuzuia mvua isije.

Yohana pia aliwafafanua mashahidi kama vinara vya taa. Katika Ufunuo 1:20 vinara vya taa vilikuwa ishara kwa kanisa. Kama Yesu, mashahidi wa Mungu waliteseka na kuuawa kwa kuwa waaminifu kwa Mungu. Kisha Mungu akawafufua kutoka kwa wafu. Kama ilivyokuwa katika ufufuo wa Yesu, kulikuwa na tetemeko la ardhi wakati hili

lilipotokea. Hii ilisababisha watu wa mjini kumpa Mungu utukufu. Hii ilimaanisha kwamba walikuwa wanyenyekevu na walitambua mamlaka ya Mungu. Ilimaanisha kwamba waligeuka na kuacha kuabudu miungu ya uongo. Hilo halikutokea baada ya mapigo kutoka kwa tarumbeta nne za kwanza.

Ufunuo 11:15-19

Wakati tarumbeta ya saba ilipopigwa, Yohana aliona tena mbingu na kiti cha enzi cha Mungu.

Kwenye Ufunuo 4:8, viumbe wanne wenye uhai walimwabudu Mungu. Walimwabudu kwa kusema kwamba Mungu mwenye kuwa, yuko, na atakuja.

Kwenye Ufunuo 11:17, wazee walimwabudu Mungu kama yule aliye na aliyekuwepo. Hii ilionyesha kuwa Mungu alikuwa tayari amekuja. Yesu Masihi alikuwa tayari amekuja duniani kutawala kikamilifu.

Yohana alikuwa shahidi wa jinsi hii ilivyosherehekeka mbinguni. Hekalu lilifunguliwa na sanduku la agano liliweza kuonekana. Hii ilimaanisha kuwa uumbaji haukutenganishwa tena na Mungu. Ufalme wa Mungu mbinguni ulikuwa umeunganishwa na utawala wake duniani.

Kisha Yohana alionyesha jinsi Mungu angewaangamiza wale wanaoharibu dunia. Hawa walikuwa wote waliokataa kukubali utawala wa Mungu duniani.

Ufunuo 12:1-17

Yohana alirekodi hadithi kuhusu mwanamke, mtoto wake na joka. Alifafanua wazi kwamba walikuwa ishara.

Mwanamke alikuwa ishara kwa watu wa Israeli. Yesu alitoka kwa watu wa Israeli. Alikuwa mwana ambaye Yohana aliona akizaliwa katika maono.

Mwanamke pia alikuwa ishara kwa kanisa. Wafuasi wa Yesu walikuwa watoto wake wengine.

Joka lilikuwa shetani. Joka lilijaribu kumuua Yesu ili kusimamisha mpango wa Mungu. Lakini Yesu alichukuliwa kwenda kwa Mungu na kwenye kiti chake cha enzi.

Kisha mbinguni Mikaili na malaika wengine walipigana na joka na malaika wake. Joka lilitupwa nje ya mbingu chini duniani. Alimfuatilia mwanamke na kujaribu kuwadhuru watoto wake.

Hadithi hii ilikuwa njia ya kuzungumzia ushindi dhidi ya dhambi, kifo na uovu. Yesu alifufuliwa kutoka kwa wafu na akarudi mbinguni. Hivyo

ndivyo alivyoshinda ushindi huu. Ilionyesha kwamba Yesu alikuwa na nguvu juu ya shetani mbinguni na duniani.

Wafuasi wa Yesu wanashiriki katika ushindi wa Yesu dhidi ya dhambi, kifo na uovu. Wanapata ushindi kwa kumwamini Yesu na kushiriki habari njema na wengine. Wanakabiliwa na mateso kwa kumfuata Yesu kwa uaminifu. Hivyo ndivyo ilivyomaanishwa na joka kumfuatilia watoto wa mwanamke. Lakini Mungu anawapa msaada wanaohitaji.

Ufunuo 13:1-18

Kwenye maono, Yohana aliona mnyama akitoka kwenye bahari. Aliona mnyama mwingine akitoka ardhini. Walikuwa kama wanyama wanne ambao Danieli aliona katika maono yaliyorekodiwa kwenye kitabu cha Danieli sura ya 7.

Kwenye maono ya Danieli, wanyama walikuwa ishara za serikali za kibinadamu. Viti vya enzi vilikuwa ishara za mamlaka na pembe zilikuwa ishara za nguvu. Hii ilikuwa kweli pia kwa maono ya Yohana. Mnyama wa kwanza ulikuwa ishara ya mtawala au serikali yenye nguvu. Mnyama wa pili ulikuwa ishara ya mtu au kundi lililowaunga mkono.

Kwenye Ufunuo 16:13 mnyama wa pili pia aliitwa nabii wa uongo. Ibilisi alikuwa joka aliyewapa wanyama hawa nguvu juu ya watu. Mnyama wa kwanza aliruhusiwa kutawala kwa miezi 42. Mnyama wa pili aliwafanya watu kumwabudu mnyama wa kwanza na kuwekwa alama kwa njia fulani.

Hii ilikuwa kinyume na wakati watumishi wa Mungu walipotiwa alama na muhuri wa Mungu. Alama ya mnyama kutoka baharini ilikuwa nambari 666. Yote haya yalikuwa kama kitu kinachotokea wakati wa Yohana katika nchi zilizodhibitiwa na Roma.

Mamlaka na watawala waliwafanya watu kutii na kuabudu Roma na mfalme. Wale waliokataa kumwabudu mtawala wa Kirumi Kaisari walitendewa vibaya au kuuawa.

Ufunuo 14:1-5

Yohana alielezea Mwanakondoo kwa njia ambazo Zaburi 2 ilielezea mfalme fulani. Huyu alikuwa mfalme ambaye Mungu alichagua kuwa mwana wa Mungu.

Wafalme wengine, mataifa na watawala duniani walijaribu kuwa na nguvu zaidi kuliko Mungu. Lakini mwana wa Mungu alitawala kutoka Mlima Sayuni kama mfalme juu ya watawala wengine wote. Mlima Sayuni ulikuwa jina lingine la Mlima Moria.

Mwanakondoo ambaye Yohana aliona amesimama kwenye Mlima Sayuni alikuwa mfalme huyu kutoka Zaburi 2. Wanyama wawili katika Ufunuo sura ya 13 walikuwa kama watawala waliompinga Mungu katika Zaburi 2. Mwanakondoo alijiunga na wafuasi wake waaminifu. Walimwabudu kwa wimbo mpya. Hii ilikuwa njia ya kusherehekea kazi ya Yesu ya kuwaokoa kutoka kwa uovu.

Kuwekwa alama na jina la Yesu na jina la Baba kulionyesha kwamba walikuwa wa Yesu. Yohana alikuwa ameona umati wa watu 144,000 hapo awali. Walikuwa ishara ya watu wote katika historia ambao ni watu waaminifu wa Mungu. Hiyo ndiyo ilimaanisha kwamba walikuwa sadaka ya kwanza.

Ufunuo 14:6-13

Malaika wa kwanza ambaye Yohana aliona alitoa tangazo kwa kila mtu duniani. Mungu ndiye Muumba na ndiye pekee anayepaswa kuabudiwa. Anaenda kuhukumu dunia. Ujumbe huo ulikuwa habari njema kwa watu.

Malaika wa pili alitangaza kwamba Babeli imeanguka. Hii ilimaanisha kwamba Babeli imepoteza nguvu zake zote. Mungu alihukumu Babeli kwa kutokubali habari njema ambazo malaika wa kwanza alitangaza. Pia alihukumu Babeli kwa kusababisha mataifa mengine kutenda dhambi.

Malaika wa tatu alionya kuhusu hukumu dhidi ya wote waliomfuata na kumwabudu mnyama. Huyu alikuwa mnyama aliyekuja kutoka baharini katika Ufunuo sura ya 13. Wote mnyama na Babeli walikuwa ishara za serikali za kibinadamu zinazotafuta mamlaka kamili. Serikali hizi zinawatendea vibaya wale ambao ni waaminifu kwa Yesu. Katika wakati wa Yohana, serikali hiyo ilikuwa Roma. Maono ya Yohana yalitoa faraja kwa watu wa Mungu ambao walikuwa wakitendewa isivyo haki. Wangebarikiwa hata kama wangeuawa. Roho Mtakatifu angewapa pumziko.

Ufunuo 14:14-20

Kwenye Mathayo 9:37-38 na Yohana 4:35-38 Yesu alizungumza kuhusu dunia kama shamba la

mavuno. Hii ilimaanisha kwamba watu walikuwa tayari kumwamini na kumfuata.

Kwenye maono ya Yohana, Yohana aliona Yesu akivuna mahindi ya dunia. Hii ilikuwa picha ya Yesu kuwaokoa wale wanaomilikiwa naye. Yohana pia aliona malaika akivuna zabibu za dunia. Hii inaweza kuwa picha ya hasira na hukumu ya Mungu dhidi ya wale wanaofanya uovu. Inaweza pia kuwa picha ya watu wa Mungu waliouawa. Damu yao ilimwagika walipokuwa wakijitahidi kumfuata Yesu kwa uaminifu.

Ufunuo 15:1-8

Kwenye Ufunuo 14:12, Yohana aliwafanua watu wa Mungu. Walitii Mungu, walikuwa waaminifu kwa Yesu na walikuwa na subira.

Kwenye Ufunuo sura ya 15, Yohana aliwaona wakisherehekea kile walichokuwa wakingoja. Walikuwa wakisubiri kwa uvumilivu Mungu kutawala kikamilifu juu ya vitu vyote. Mungu aliwaweka huru kutoka kwa nguvu za mnyama. Waliimba sifa kwa Mungu kwa kuwa mtawala wa haki anayefanya yaliyo sawa.

Wimbo wao ulikuwa kama wimbo wa Musa katika Kutoka sura ya 15. Musa alimsifu Mungu kwa kuwaokoa Waisraeli kutoka utumwani Misri. Katika wimbo wa Musa, mataifa mengine yaliogopa walipoona kile Mungu alichofanya. Katika wimbo wa watu wa Mungu, mataifa mengine waliabudu Mungu. Walimwabudu kwa sababu waliona kwamba alifanya yaliyo sawa. Kufanya yaliyo sawa kulijumuisha kusimamisha kila kitu kilicho kibaya, dhambi na uovu.

Wimbo huu uliimbwa malaika walipoandaa mapigo saba ya mwisho. Mapigo haya yalikuwa ishara ya jinsi Mungu angekamilisha kuhukumu ulimwengu.

Ufunuo 16:1-21

Vikombe saba vya hasira ya Mungu vilikuwa ishara za hukumu za mwisho za Mungu. Vikombe vinne vya kwanza vilileta hukumu dhidi ya watu waliokataa kumpa Mungu utukufu. Malaika alimsifu Mungu kwa kuhukumu kwa haki. Mungu hatimaye alikuwa anawaadhibu wale waliowaua watu wake. Hiki ndicho roho chini ya madhabahu katika Ufunuo 6:9-11 walikuwa wakisubiri.

Vikombe vitatu vya mwisho vilileta hukumu dhidi ya mnyama na mataifa yaliyomfuata. Yohana alipokuwa akielezea mambo haya, alirekodi ujumbe kutoka kwa Yesu. Yesu aliwakumbusha

waumini kuwa makini na kuwa tayari kwa ajili ya kuja kwake. Hakutaka wafuasi wake kudanganywa na roho mbaya kufuata mnyama. Viumbe hawa wa kiroho wabaya walionekana kama vyura kwa Yohana.

Hukumu dhidi ya mnyama ilikuja kupitia kugawanya ufalme wake. Wale waliomfuata mnyama hawakutubu na kumgeukia Mungu. Waliendelea kusema mambo mabaya dhidi ya Mungu. Mataifa yalikusanyika kwa ajili ya vita. Yohana hakuandika vita. Badala yake, Mungu alitangaza kwamba mpango wake ulikuwa umetimizwa na bakuli la saba.

Vikombe vilikuwa seti ya tatu ya saba katika maono ya Yohana. Hukumu za Mungu zilianza na mihuri saba. Ziliendelea na tarumbeta saba. Kwa vikombe saba malaika alitangaza kuwa hukumu ya Mungu ilikuwa imekamilika.

Ufunuo 17:1-18

Maono ya tatu ambayo Yohana aliandika yalitokea jangwani. Maono yalikuwa ya mwanamke aliyeketi juu ya mnyama. Maono haya yalielezea zaidi kuhusu kile kilichotokea kabla ya hukumu ya Mungu kukamilika katika Ufunuo 16:17.

Mwanamke alikuwa kahaba na alikuwa ishara kwa mji wa Babeli. Babeli ilikuwa ishara kwa serikali ya Roma. Nguvu nyuma ya Babeli ilitoka kwa mnyama. Huyu alikuwa mnyama yule yule ambaye Yohana aliona akitoka baharini katika Ufunuo sura ya 13.

Maono haya yalifichua vitendo viovu vya makundi yenye nguvu na serikali kama Babeli. Wanaonekana maridadi, matajiri na wenye mafanikio. Wana mamlaka mengi duniani. Hata hivyo, nguvu zao zinategemea kufanya matendo maovu. Wanaua wale wanaowapinga. Hii inajumuisha wafuasi wa Yesu.

Malaika alieleza kwa Yohana kwamba nguvu za Babeli hazingedumu milele. Watawala waliokuwa wakiiunga mkono Babeli wangeiangamiza.

Ufunuo 18:1-24

Malaika alitangaza kwamba Babeli imeanguka. Hii ilimaanisha kwamba nguvu za Babeli zimeharibiwa milele.

Mungu aliwaita watu wake kutoka Babeli. Hakutaka wateseke mahali hapo palipoharibiwa. Waliwekwa huru kutoka mahali ambapo dhambi na uovu ziliadhimishwa.

Yohana alirekodi nyimbo za watu waliokuwa na huzuni kuhusu kuharibiwa kwa Babeli. Hii ilijumuisha vikundi vilivyofaidika na Babeli. Wafalme, wafanyabiashara, wafanyabiashara, makapteni wa baharini na mabaharia wote walikuwa wametajirika kwa sababu ya Babeli. Walakini utajiri na nguvu za Babeli zilitegemea mazoea maovu.

Hizi ni pamoja na kuchukua mataifa mengine, kuiba kutoka kwao na kuuza wanadamu kama watumwa. Ilijumuisha kutumia bidhaa nyingi zaidi kuliko zilivyohitaji. Ilitia ndani kuuwa watu na kutumikia miungu ya uwongo.

Watu wa Mungu walifurahi sana kwamba Mungu aliharibu mamlaka ya Babiloni. Malaika akatupa jiwe la kusagia baharini. Kitendo hiki kilikuwa ishara. Ilionyesha kwamba katika ufalme wa Mungu hakungekuwa kamwe na vikundi au serikali kama Babeli.

Ufunuo 19:1-10

Kwenye maono ya Yohana, kila mtu mbinguni alisherehekea kwamba Mungu alikuwa amehukumu Babeli na kuiangamiza. Umati ambao Yohana alikuwa ameona katika Ufunuo sura ya 7 ulipiga kelele Haleluya! Katika lugha ya Kiebrania haleluya inamaanisha msifu Bwana.

Moshi uliotoka Babeli ilipokuwa ikichomwa haukuwahi kusimama. Hii ilikuwa picha ya hukumu kamili na ya mwisho. Baada ya hapo, watu hawakuhitaji tena kuogopa nguvu yoyote kama Babeli tena. Hii ilikuwa kwa sababu Mungu alikuwa ameanza kutawala kama Mfalme juu ya kila kitu.

Umati uliimba kuhusu ndoa kati ya Mwanakondoo na bibi arusi wake. Karamu ya harusi ilikuwa ishara ya ufalme wa Mungu kuja duniani. Katika Mathayo 22:1-14 Yesu alijieleza kama bwana harusi katika karamu hiyo. Bibi arusi ni ishara kwa wafuasi wa Yesu na kanisa.

Bibi harusi wa Mwanakondoo alikuwa kinyume na jinsi Yohana alivyokuwa ameielezea Babeli. Matendo mema ya bibi arusi na maisha matakafu yalionekana na wote.

Yohana alikuwa na msisimko sana kuhusu karamu ya harusi kiasi kwamba alimwabudu malaika aliyelitangaza. Lakini malaika alikuwa mtumishi mwaminifu wa Mungu. Alimkumbusha Yohana kumwabudu Mungu pekee.

Ufunuo 19:11-21

Yohana aliendelea kuona zaidi kuhusu kile kilichotokea kabla ya hukumu ya Mungu kumalizika katika Ufunuo 16:17.

Yesu alizuia nguvu za mnyama, nabii wa uongo na wote waliowafuata. Yohana alieleza hili kama vita. Vita vilikuwa tofauti na jinsi vita vilivyopiganwa kwa kawaida katika wakati wa Yohana.

Kabla ya vita, vazi la Yesu lilikuwa tayari limeloweshwa katika damu. Hii ilikuwa ishara ya jinsi ushindi wake ulivyokuja kupitia dhabihu yake msalabani.

Jeshi la Yesu lilivaa kitani safi na nzuri kama bibi harusi wa Mwanakondoo alivyofanya katika Ufunuo 19:8. Hii ilionyesha kwamba walishiriki katika ushindi wa Yesu kwa kufuata mfano wake wa kuishi.

Silaha pekee ya Yesu ilikuwa upanga kutoka kinywani mwake. Kusema ukweli kuhusu Mungu ndiko kulikomzuia maadui zake. Kila mtu aliyempinga Yesu aliharibiwa.

Ufunuo 20:1-15

Kwenye maono, Yohana aliona mwisho wa Shetani na uovu wote. Shetani ni jina lingine la ibilisi.

Kwanza, malaika alimfunga shetani katika Shimo kwa miaka 1,000. Kisha shetani alijaribu tena kumpinga Mungu. Yohana aliona hili likitokea kama vita ambavyo shetani alipanga. Alisema uongo kila mahali duniani na akashawishi mataifa kumpinga Mungu na watu wa Mungu.

Yohana hakurekodi vita. Badala yake, Mungu alituma moto. Hii ilizuia wale waliotaka kuharibu mipango ya Mungu na watu wake. Kisha ibilisi alitupwa katika ziwa la moto. Huu ulikuwa hukumu ya kifo cha pili. Ndivyo Yohana alivyoieleza jinsi Mungu alivyoharibu nguvu za ibilisi milele.

Jambo lile lile lilitokea kwa Kifo na Kuzimu. Baada ya hukumu ya Mungu dhidi ya shetani kukamilika, Mungu alihukumu wanadamu wote. Hii ilikuwa siku ya hukumu na siku ya Bwana. Watu wa Mungu walikuwa wakingoja kwa muda mrefu sana.

Yohana aliona kwamba kila mtu aliyewahi kuishi alihukumiwa. Watu wengine walikataa kumwabudu Mungu wa kweli na badala yake waliabudu mnyama. Hawakuandikwa katika kitabu cha uzima. Badala ya kufurahia ufalme wa Mungu walijiunga na mnyama katika ziwa la moto.

Ufunuo 21:1-8

Kwenye maono, Yohana aliona mambo ambayo Isaya na waandishi wengine katika Biblia walikuwa wamezungumzia. Aliona Mungu akifanya mbingu na dunia kuwa mpya. Ulimwengu haukuwa tena kama ulivyokuwa awali. Hakukuwa na huzuni, maumivu au kifo. Hii ilikuwa kwa sababu Mungu alikuwa ameangamiza dhambi, kifo na uovu wote.

Mungu aliishi kikamilifu na watu katika kile ambacho Yohana alikiita Mji Mtakatifu. Yohana pia aliuita Yerusalemu mpya. Yohana alikuwa ameiona ikishuka kutoka mbinguni. Hii ilionyesha kuwa mbingu na dunia zimeunganishwa kuwa moja.

Mungu Baba alikuwa ndiye aliyeketi kwenye kiti cha enzi. Alizungumza na Yohana. Hili halikuwa limetokea hapo awali katika maono. Ilionyesha kwamba Yohana angeweza kukaribia kiti cha enzi cha Mungu kwa ujasiri. Mwandishi wa Waebrania alikuwa amezungumzia hili katika Waebrania 4:16. Maneno na ahadi za Mungu kwa watu wake yalikuwa ya upole. Watoto wake walikuwa salama kutoka kwa wale wote waliokuwa wameleta madhara kwa matendo yao maovu.

Ufunuo 21:9-21

Maono ya nne ambayo Yohana aliandika yalitokea kwenye mlima mkubwa na mrefu. Maono yalikuwa ya Mji Mtakatifu wa mbingu mpya na dunia mpya.

Yohana aliita mji huu kwa majina kadhaa. Aliuita Yerusalemu na Yerusalemu mpya. Aliuita bibi harusi na mke wa Mwanakondoo.

Huu ulikuwa mji ambao mwandishi wa Waebrania alizungumzia katika Waebrania 11:10 na 16. Mungu alikuwa ameutayarisha kwa wale waliokuwa na imani kwake. Ulikuwa kinyume cha mji wa Babeli ambao Mungu alikuwa ameharibu.

Mji Mtakatifu ulijaa utukufu wa Mungu. Yohana aliona utukufu huu kupitia jinsi mji ulivyong'aa kwa vito vya thamani na dhahabu.

Mji ulikuwa mrefu kama ulivyokuwa juu na upana. Ulikuwa na umbo sawa na Chumba Kitakatifu Zaidi cha hekalu. Hii ilikuwa ishara ya jinsi watu sasa wangeweza kuishi kikamilifu pamoja na Mungu.

Ufunuo 21:22-22:5

Kwenye maono, hakuna kitu kilichotenganisha Mungu na Mwanakondoo kutoka kwa watu wa Mungu tena. Hakukuwa na haja ya hekalu kwa sababu jiji lote lilikuwa takatifu.

Kusudi la malango ya mji halikuwa kulinda mji dhidi ya mashambulizi. Malango yalikaribisha wafalme na mataifa waliokuja kumwabudu Mungu na Mwanakondoo.

Mto ambao Yohana aliona ulikuwa kama mto ambao Ezekieli alikuwa ameona. Maono ya Ezekieli yalirekodiwa katika Ezekieli 47:1-12. Mto huo ulikuwa maji ya uzima. Hilo ni jina lingine la maji ya uhai. Mungu alikuwa ametoa maji haya katika Ufunuo 21:6. Angeyatoa bure kwa yeyote ambaye angeyaomba.

Mti wa uzima ulikua pande zote mbili za mto. Hii ilionyesha kuwa mji huo pia ulikuwa Bustani mpya ya Edeni. Mataifa yote yangeweza kula daima kutoka kwa matunda ya mti wa uzima. Kula matunda hayo kulileta uponyaji.

Laana haikuwepo tena. Hii ilikuwa laana iliyozungumziwa katika Mwanzo sura ya 3. Ilikuwa njia ambayo viumbe vyote viliteseka baada ya wanadamu kutenda dhambi. Katika uumbaji mpya, wanadamu walimtumikia Mungu na walikuwa watawala pamoja naye.

Ufunuo 22:6-21

Malaika alieleza wazi kwamba maono ambayo Yohana alikuwa ameona yalitoka kwa Mungu. Hii ilimjaza Yohana na mshangao mwingi kiasi kwamba alijaribu kumwabudu malaika. Lakini malaika alimkumbusha Yohana kwamba ni Mungu pekee anayepaswa kuabudiwa.

Pia alimwambia Yohana kushiriki maneno ya unabii aliyopewa. Mara tatu Yohana alirekodi ahadi za Yesu kuhusu kurudi kwake. Yesu pia alimwalika kila mtu kufua mavazi yao. Hii ilikuwa njia ya kuzungumzia watu kuacha kuishi kwa njia zao za zamani. Badala yake walipaswa kufuata mfano wa Yesu wa kuishi.

Wakati watu wanamwamini Yesu, wanaweza kula kwa uhuru kutoka kwa mti wa uzima. Roho Mtakatifu na kanisa wanamwalika kila mtu aje kwa Yesu. Kisha watu wanaweza kunywa kwa uhuru maji ya uzima.

Yohana aliwasihi waumini wazingatie unabii aliouandika. Kusikia na kumgeukia Mungu kungeleta baraka. Yohana alisema Amina kwa ahadi ya Yesu ya kurudi duniani. Yohana alifunga barua yake kwa makanisa ya Asia kwa baraka kuhusu neema ya Yesu.